

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet
Rättsenheten
103 33 Stockholm

Remissyttrande avseende Miljöansvarsutredningens betänkande Ett utvidgat miljöansvar (SOU 2006:399) M2006/1831/R

Sammanfattning

Skogsindustrierna avstyrker utredningens förslag till införande av miljöansvarsdirektivet i miljöbalken. Förslaget innehåller i flera avseenden skärpningar av direktivet, vars konsekvenser inte är belysta. Vidare är författningsförslaget så komplicerat och utformat att det är närmast ogenomträngligt även för personer som är vana att arbeta med balken.

Skogsindustrierna bedömer att det med relativt enkla medel går att genomföra direktivet med en mindre ändring av 2 kap. 8 § MB och vissa ändringar i 10 kap. MB samt koppla en förordning till det sistnämnda kapitel där de särskilda reglerna och kraven som följer av miljöansvarsdirektivet tas in.

Med direktivet förs nya skadebegrepp in som inte tidigare hanterats i miljöbalken. Skogsindustrierna ser inte några skäl att utöka tillämpningen av dessa bestämmelser till andra verksamheter än de som omfattas av direktivet och under de förutsättningar som där anges. Den föreslagna utvidgningen skulle kunna få svåröverblickbara följder för skogsbruket och övriga areella näringar. Konsekvenserna belyses överhuvudtaget inte i utredningen.

Skogsindustrierna anser inte heller att det krävs någon särreglering av verksamhetsutövarbegreppet avseende de skador och hot om skador som omfattas av miljöansvarsdirektivet. En sådan ordning skulle endast leda till tolknings- och svårigheter i förhållande till verksamhetsutövarbegreppet i övrigt i balken. Vidare framstår den mycket omfattande diskussionen kring ansvarsombrott som oproportionerligt omfattande för något som slutligen konstateras inte vara något problem.

Skogsindustrierna finner att det finns skäl att tydliggöra ansvaret i 10 kap. MB och samtidigt harmonisera de svenska reglerna med gemenskapens. De kriterier som skulle exkludera ansvar skulle därmed vara att verksamheten som föranlett skadan bedrivits i enlighet med tillstånd och däri gällande villkor eller att skadehändelsen inträffat för mer än 30 år sedan.

Skogsindustrierna anser att utredningen har gått alltför långt när man föreslagit en allmän rätt för miljöorganisationer att klaga på tillsynsbeslut. De tillsynsbeslut som miljöorganisationerna måste få rätt att överklaga torde vara en försvinnande liten andel av alla de tillsynsbeslut som de nu föreslås få rätt att överklaga. I själva verket skulle miljöorganisationerna få den mest omfattande klagorätten av alla som berörs av miljöbalken, t.o.m. mer omfattande än Naturvårdsverket och övriga myndigheter tillsammans, vilket framstår som orimligt.

Utredningens förslag om förändringar avseende ställande av säkerhet är dock i allt väsentligt bra.

Skogsindustrierna kommenterar nedan de avsnitt i betänkandet som innehåller konkreta förslag, varvid utredningens kapitelindelning och rubriker kommer att följas.

3 Överväganden och förslag till genomförande av miljöansvarsdirektivet

3.2 Förebyggande åtgärder

Miljöbalken innehåller ingen definition av vare sig begreppet verksamhetsutövare eller verksamhet. Utredningen har i sin analys konstaterat att verksamhetsutövarbegreppet i IPPC-direktivet och i miljöansvarsdirektivet är identiska. IPPC-direktivet är fullt ut genomfört i svensk rätt och det får då anses märkligt om genomförandet av miljöansvarsdirektivet skall föranleda en särskild utvidgning av detta begrepp innefattande även den som kontrollerar verksamheten. Vad detta egentligen innebär är som utredningen konstaterar oklart, dock hävdas det från utredningens sida att det trots denna osäkerhet kommer att innebära en inte oväsentlig utvidgning av verksamhetsutövarbegreppet. Detta är mycket märkligt, för i sådant fall säger man också att den svenska implementeringen av IPPC-direktivet är otillräcklig, vilket Skogsindustrierna inte kan hålla med om. Verksamhetsutövaren är den som utövar verksamheten och detta kan antingen vara en fysisk eller en juridisk person. I allmänhet är det också den personen som kontrollerar verksamheten. I de fall det skulle vara fråga om någon form av arrangemang med att en verksamhet bedrivs på pappret av en person, men i realiteten av någon annan, eller då ett dotterbolag är kraftigt underkapitaliserat skulle det även med dagens lagstiftning vara så att ansvaret träffade den som i realiteten kontrollerar verksamheten. Sedan kan det föreligga bevissvårigheter såväl som verkställighetssvårigheter när det är fråga om oseriösa affärsupplägg, men det är inget man kommer åt med en ändring av verksamhetsutövarbegreppet avseende de skador som omfattas av miljöansvarsdirektivet.

Skogsindustrierna avstyrker därför den föreslagna ändringen av 2 kap. 3 § MB. Vidare är det olyckligt att lägga till ett nytt stycke i 2 kap. 7 § MB. För att skapa överskådlighet bör i stället 2 kap. 8 § MB utnyttjas så att den fullt ut omfattar samtliga skador och överhängande hot om skador som omfattas av miljöansvarsdirektivet med en hänvisning till 10 kap. MB. Därmed kan man undvika ändringar i såväl 2:3 som 2:7 MB och hålla samman regleringen av miljöskador och överhängande hot om sådana. Detta innebär ingen ändring eller lättnad av nuvarande regler i 2:3 eller 2:7 MB, utan endast ett de speciella fall som regleras i miljöansvarsdirektivet regleras samlat. Utredningens förslag avseende sista stycket i 2:7 MB är mycket rörigt och svårt att ta till sig. Tydligen skall kraven vara hårdare i de fall det föreligger risk för en miljöskada än när en miljöskada redan inträffat. I först nämnda fall skall det kunna ske en jämkning av

kraven utifrån vad som inte är orimligt att kräva medan det i det andra fallet inte skall finnas något ansvar alls. Detta gäller förvisso endast vissa avgränsade undantag som anges i 10:4 första stycket MB, men visar på det mycket komplexa och inkonsekventa med utredningens förslag.

En anpassning av 2:8 MB skulle kunna få följande utformning:

Alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön eller innebär ett överhängande hot om skada på miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten eller hotet om skada på miljön har upphört för att åtgärder vidtas i den omfattning som anges i 10 kap. I den mån det föreskrivs i denna balk kan i stället skyldigheten att ersätta skadan eller olägenheten uppkomma.

När det gäller informationsplikten bör den kunna regleras genom en anpassning av nuvarande 10:9 MB så att den även omfattar samtliga fall som regleras i miljöansvarsdirektivet. Att sprida bestämmelserna om informationsplikt på inte mindre än tre olika paragrafer i 10 kap. MB, som utredningen föreslår, förefaller inte lämpligt.

3.3 Hjälpåtgärder

När det gäller hjälpåtgärder anser Skogsindustrierna i likhet med utredningen att regleringen i huvudsak bör ske med 10 kap. MB som utgångspunkt. Skogsindustrierna anser dock inte att utredningens lösning när det gäller ändringen av 2:8 MB och den krångliga och svårlästa integreringen av miljöansvarsdirektivets särbestämmelser i 10 kap. MB är särskilt lyckad. 10 kap. MB blir i princip omöjligt att läsa och ta till sig med den föreslagna lösningen. Som alternativ anser vi att de särskilda regler som krävs för att Sverige fullt ut skall kunna anpassa lagstiftningen till miljöansvarsdirektivet avseende bl.a. hjälpåtgärder bör ske i förordning genom en tidig delegering i 10 kap. MB. Därmed behöver inte 10 kap. MB belastas med så komplexa och långa paragrafer som i utredningens förslag. Vidare kan genomförandet göras mera smidigt och det underlättar också vid genomförandet av framtida ändringar i direktivet om reglerna i huvudsak finns i förordning och föreskrifter. Lösningen skulle då se ut på det sättet att 10:1 MB anger vilka typer av skador som kapitlet är tillämpligt på och i 10:2 MB anger man sedan att när det gäller skador som omfattas av miljöansvarsdirektivet får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela de regler som krävs. Det är också detta som är skälet till att skälighetsbegreppet tagits bort i 2:8 MB ovan.

3.4 Direktivansvarets införande i 10 kap.

När det gäller definitionen av miljöskadebegreppet och tillämpningsområdet för direktivets särskilda bestämmelser om ansvar och avhjälpande av miljöskada motsätter sig Skogsindustrierna utredningens förslag. Skogsindustrierna anser i

enlighet med vad som ovan angetts att reglerna om miljöskada enligt direktivet i huvudsak skall regleras i en förordning och eventuellt myndighetsföreskrift kopplade till 10 kap. MB. I förordningen bör också definitionen av framför allt miljöskadebegreppet, som är avgörande för om de särskilda förfarandereglerna i direktivet skall slå till, anges tillsammans med eventuella andra begrepp som är centrala för direktivets tillämpning.

Vidare anser Skogsindustrierna att det är direkt olämpligt att göra miljöansvarsdirektivets bestämmelser om avhjälpan av miljöskada generellt tillämpligt på alla typer av verksamheter. När det gäller föroreningar är det säkert så att de allra flesta fallen som kan aktualisera ett ansvar rör den typ av verksamheter som särskilt pekas ut i direktivet. Det skulle dock kunna uppstå allvarliga problem för bl.a. de areella näringarna, och då framför allt skogsbruket, om ansvaret enligt direktivet kom att gälla strikt och generellt. Denna fråga har överhuvudtaget inte uppmärksamats och än mindre analyserats av utredningen. Direktivets krav är där ansvaret slår till mycket omfattande och strängt. Det finns därför all anledning att beakta den avgränsning som gjorts för tillämpningen av direktivet.

Skogsindustrierna anser således att det strikta ansvaret för miljöskador i direktivets mening måste begränsas till de verksamheter som särskilt anges i bilaga III och att det för skyddade arter och livsmiljöer skall gälla ett culpaansvar i enlighet med artikel 3.1 i direktivet. Att låta regeringen i förordning ange på vilka verksamheter vissa krav i balken skall tillämpas är inget konstigt utan tillämpas redan avseende tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet m.m. samt avseende krav på upprättande av miljökonsekvensbeskrivningar. Detta är också ett förfarande som väl stämmer överens med den regleringsteknik som används inom EG.

När det gäller verksamhetsutövarbegreppet har det kommenterats ovan. Det är dock intressant att notera att utredningen när det gäller fågel- och habitatdirektivet fullt ut accepterat det svenska genomförandet och då borde i konsekvens därmed också det svenska genomförandet av IPPC-direktivet kunna accepteras, vilket då borde leda till att verksamhetsutövarbegreppet kan stå kvar utan särskilda tillägg avseende miljöansvarsdirektivet.

Skogsindustrierna finner det självklart att de obligatoriska undantagen i direktivet också förs in i svensk rätt och finner det anmärkningsvärt att utredningen endast motvilligt funnit skäl att beakta dem (se s. 214).

När det sedan gäller skälighetsavvägningen i övrigt anges tiden och vilken skyldighet verksamhetsutövaren hade att förhindra framtida skadeverkning samt omständigheterna i övrigt som skäl för jämkning av ansvaret i nuvarande 10:4 MB. Utredningen föreslår att när det gäller direktivskador skall verksamhetsutövarens tillstånd och den kunskap som vid tiden för skadan förelåg beaktas vid en skälighetsavvägning. Vad som då skiljer skälighetsavvägningen i nuvarande

10:4 MB från utredningens förslag beträffande direktivskador är tidsaspekten och där finns det en obligatorisk (skall) begränsning i direktivet till skador som inte är äldre än 30 år. Om detta obligatoriska undantag beaktas, vilket förefaller logiskt mot bakgrund av utredningens analys beträffande övriga obligatoriska undantag, blir det i princip ingen skillnad i möjligheterna till jämkning i 10 kap. MB.

Att införa en skarp tidsmässig begränsning för skadeansvaret kan synas vara en inte obetydlig lindring i ansvaret för verksamhetsutövare. Frågan är om det är en så stor förändring i förhållande till nuvarande regelverk, eftersom det redan idag finns en begränsning i 8 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken och att tidsaspekten alltid skall beaktas vid skälighetsavvägningen. Fördelen med att införa en klar och tydlig begränsning i ansvaret är att reglerna blir lättare att tillämpa och att lagstiftningens effekter blir mer förutsägbara. Idag läggs orimligt stora resurser ner på utredningar av olika typer av föroreningar och misstänkta föroreningar och mycket lite leder till faktiska åtgärder. En ökad tydlighet skulle därför kunna förbättra förutsättningarna att verkligen få något gjort när det gäller efterbehandling rent allmänt och det skulle också högst påtagligt underlätta avvägningarna vid köp och försäljning av företag och fastigheter där det bedrivits industriell verksamhet. Det kommer också att underlätta framtagandet av rimliga försäkringslösningar.

Det finns således goda skäl både från ekonomisk och från miljömässig synpunkt att tydliggöra ansvaret i 10 kap. MB. Utifrån miljöansvarsdirektivet finns det nu en god möjlighet att göra detta och dessutom harmoniera de svenska reglerna med gemenskapens. De kriterier som skulle exkludera ansvar skulle därmed vara att verksamheten som föranlett skadan bedrivits i enlighet med tillstånd och däri gällande villkor eller att skadehändelsen inträffat för mer än 30 år sedan.

Att inte kräva ansvar för skador som inträffat som en följd av ett av behöriga myndigheter tillåtet utsläpp är logiskt och stöds av principen om berättigade förväntningar. I detta fall har verksamhetsutövaren utgått från den ram för verksamheten som myndigheterna satt med bl.a. tillämpning av försiktighetsprincipen och krävt åtgärder i enlighet med principen om bästa tillgängliga teknik. I denna begränsning får även ansvarsbegränsningen till vad som vid skadan var vetenskapligt känt anses inkluderat. Vidare är det rimligt att mycket gamla skador, d.v.s. de som inträffat för mer än 30 år sedan, också exkluderas från ansvaret. Det är inte rimligt att den/de som driver en verksamhet och arbetar i den idag skall drabbas av krav på skadeavhjälpanse insatser för skador som inträffat för mer än 30 år sedan.

Med en sådan lösning kan man ha en gemensam ansvarsbegränsningsregel i 10 kap. MB.

3.5 Direktivansvarets införande i 26 kap.

När det gäller bestämmelser om förfarandet vid själva avhjälpan av skadan anser Skogsindustrierna att dessa bestämmelser bör föras in i den förordning som vi ovan förslagit. Där bör det sedan göras hänvisningar till 26 kap. avseende tillsynsmyndighetens befogenheter avseende förelägganden och möjlighet att genomföra åtgärder på verksamhetsutövarens bekostnad etc. Precis som utredningen konstaterat lämpar sig direktivets detaljerade regler, bl.a. i bilagorna, bäst för reglering i förordning och/eller föreskrifter. Skogsindustrierna anser dock att det är lämpligt att hålla samman regleringen så mycket som möjligt för att underlätta tillämpningen.

Beträffande rättskraften i gällande tillstånd är det en grundbult i det svenska systemet med tillståndsprovning och det som i hög grad motiverar och balanserar de svenska betydligt hårdare kraven om tillståndsprovning jämfört med vad som följer av IPPC-direktivet. Skogsindustrierna anser inte att det är nödvändigt att på grund av miljöansvarsdirektivet göra någon inskränkning i rättskraften för gällande tillstånd. I den mån tillstånd behöver ändras eller upphävas får det ske i den ordning som gäller enligt 24 kap. 3 eller 4 §§ MB.

När det sedan gäller ansvarig myndighet är troligen länsstyrelsen den myndighet som oftast är mest lämplig. Det bör dock övervägas om inte myndighetsansvaret för åtgärder i anledning av de skador som direktivet omfattar bör falla på den myndighet som även i övrigt utövar tillsynen över de ifrågavarande verksamheterna enligt miljöbalken för att begränsa antalet myndighetskontakter för verksamhetsutövarna och också öka effektiviteten på myndighetssidan. Principen bör således vara att myndighetsansvaret följer verksamheten.

3.6 Processuella bestämmelser

Att miljöorganisationer skall ha en rätt att överklaga beslut avseende eventuella skador och dess åtgärdande enligt direktivet är helt klart och det kräver en ändring av 16 kap.

13 § MB. Det är däremot knappast rimligt att dessa miljöorganisationer skall få en generell rätt att överklaga alla tillsynsbeslut. Med en sådan rätt skulle miljöorganisationer få den mest omfattande klagorätten av alla aktörer, t.o.m. mer omfattande än Naturvårdsverket, och det är inte rimligt. Det är visserligen så att miljöorganisationerna hittills tillämpat sin klagorätt relativt sparsamt. Det går dock inte att bortse ifrån att en så pass omfattande klagorätt som utredningen nu föreslår kan komma att utnyttjas i andra syften än vad den primärt är avsedd för, t.ex. politiska för att väcka opinion i en fråga. Detta kan slå mycket hårt mot enskilda verksamhetsutövare och dess anställda. Skogsindustrierna anser därför att den utvidgade klagorätten för miljöorganisationer skall begränsas till vad som följer av direktivet. Att lösa detta lagtekniskt är inte särskilt svårt.

3.7 Sanktioner

Skogsindustrierna delar utredningens uppfattning att den inte krävs några ändringar i sanktionsbestämmelserna i anledning av direktivets genomförande.

3.8 Övergångsbestämmelser

Skogsindustrierna delar utredningens uppfattning beträffande från vilken tidpunkt de nya bestämmelserna i anledning av genomförandet av direktivet skall börja gälla.

3.9 Preskription

Att det inte föreligger någon skyldighet att införa begränsningar i ansvaret för skador som inte omfattas av direktivet är självklart. Men i övrigt förefaller utredningens resonemang vara ologiskt med hänsyn till vad som tidigare anförts på s. 214 om obligatoriska undantag, vilka inte heller direkt anges i nuvarande lagstiftning. Däremot ingår såväl de undantagen som tidsaspekten bland de faktorer som skall ligga till grund för en jämkning av ansvarets omfattning. När det gäller tidsaspekten finns det även skäl att erinra om ovan nämnda 8 § i lagen om införande av miljöbalken som är en tidsmässig begränsning av ansvaret enligt balken. Att införa direktivets tidsbegränsning enbart för direktivskador är som utredningen konstaterat inte logiskt. Ett sätt att hantera frågan är då som utredningen att strunta i att det är ett skullkrav. Frågan är dock om man kan hantera direktivet på detta sätt. En bättre lösning borde vara att, som ovan föreslagits, införa en gemensam regel i 10 kap. MB om ansvarsbegränsning. På pappret kan detta framstå som en uppmykning av miljöskyddet, men mot det måste man ställa vinsterna i form av en ökad tydlighet och att det då inte heller behöver göras några skälighetsavvägningar avseende ansvaret i de fall befrielsegrunderna inte är uppfyllda.

3.10 Övriga bestämmelser

När det gäller kostnader som en verksamhetsutövare haft för insatser för vilka denne inte ansvarar skall dessa naturligtvis ersättas av det allmänna. Ersättning i sådana fall bör enligt Skogsindustrierna betalas av staten. Att en kommun skall svara för dessa kostnader förefaller inte rimligt.

När det gäller information till andra länder har Skogsindustrierna egentligen ingen direkt åsikt. Möjligen kan det vara lämpligt att låta Naturvårdsverket hålla i detta, eftersom de torde ha bättre upparbetade kanaler till andra länder än vad enskilda tillsynsmyndigheter ute på fältet har.

5 Överväganden och förslag i frågan om ansvarsgenombrott

Utredningen har mycket mångordigt och utförligt uppehållit sig vid frågan om ansvarsgenombrott i avsnitt 4 och 5 för att ganska kortfattat slutligen konstatera

att något behov av särskild reglering inte behövs. Man har dock ändå lämnat ett förslag avseende sådana situationer som redan med rådande rättsläge torde täckas av allmänna principer om ansvarsgenombrott. Det är inte lätt att förstå varför en sådan reglering skulle behövas på miljörettens område när frågan redan får anses löst i praxis för hela det aktiebolagsrättsliga området. Skälet skulle enligt utredningen vara ren opportunist. Skogsindustrierna anser inte att sådana skäl skall läggas till grund för lagstiftning utan avstyrker förslaget till bestämmelse om ansvarsgenombrott med hänvisning till de möjligheter som redan genom praxis finns att komma åt otillbörligt beteende.

7 Överväganden och förslag beträffande säkerhet

Utredningens resonemang och förslag är i allt väsentligt vettiga och bra. Skogsindustrierna tillstyrker därför i princip de föreslagna ändringarna avseende ställande av säkerhet.

Att stat och kommuner befrias från kravet på säkerhet avseende deponier går att motivera på det sätt utredningen gjort. När det gäller staten framstår det utan tvekan som omotiverat att ha krav på säkerhet. När det gäller kommunerna är det dock något mer tveksamt. Det är visserligen så att kommunerna besitter en beskattningsrätt som ger dem en ekonomisk grund. Denna rätt kan dock inte anses vara obegränsad och kreditgivning till kommuner torde inte ske utan ställande av säkerhet. Om en kommun skulle hamna i ekonomiska svårigheter är det inte otänkbart att kostnader för efterbehandling av bl.a. deponier inte kommer att prioriteras. Det finns också en risk att lättnaderna i säkerhetskravet kommer att leda till att kommunala deponier vinner kostnadsmissiga fördelar i förhållande till privata, vilket snedvrider konkurrensen. Detta är dock inte problem som är av den digniteten att Skogsindustrierna funnit skäl att avstyrka förslaget. Det bästa är dock om avfallsanläggningar som ägs av kommuner drivs i bolagsform och därmed utsätts för samma krav som övriga aktörer.

När det sedan gäller utformningen av de föreslagna lagändringarna i 9:6a, 15:34 och 16:3 MB kan man fråga sig om inte hänvisningen till 16:3 i de två första lagrummen leder till en begränsning i kravet på vad säkerheten skall omfatta. En säkerhet enligt 16:3 MB omfattar endast kostnader för efterbehandling och andra återställningsåtgärder medan säkerheten i 9:6a och 15:34 uppenbarligen även skall täcka andra kostnader. Eftersom säkerheten enligt hänvisningen till 16:3 endast kommer att omfatta kostnader för efterbehandling och andra återställningsåtgärder kommer säkerheten enligt den föreslagna ändringen i 9:6a och 15:34 inte att täcka övriga kostnader som i och för sig torde vara tämligen betydelselösa. För att lagstiftningen skall bli korrekt bör dock detta uppmärksammas och rättas till på lämpligt sätt.

8 Ekonomiska och andra konsekvenser av utredningens förslag

Redovisningen är närmast skriven som en polemik med den kritik som uppenbarligen framförts under utredningens gång. Utredningen har inte närmare kunnat ange vad förändringen av verksamhetsutövarbegreppet med avseende på skador enligt miljöansvarsdirektivet kommer att innebära, vilket är en anmärkningsvärd svaghet när man föreslår en lagändring som tidigare inte ansetts behövas avseende IPPC-direktivet. Utredningen har inte heller förmått eller ens försökt överblicka konsekvenserna av att utsträcka direktivets tillämpningsområde till samtliga verksamheter och åtgärder som omfattas av miljöbalken. Det område som här primärt är av intresse är de areella näringarna och vilka konsekvenser förslaget kommer att kunna få för skogsbruket. Hur de skadefall som inte utgör föroreningar kommer att tillämpas får anses vara tämligen dunkelt och det finns en risk att detta kommer att utgöra en allvarlig hämsko för skogsbruket, vilket därmed också kommer att påverka förutsättningarna för skogsindustrin och energiproduktionen. Att man i direktivet gjort avgränsningar av direktivets tillämpningsområde är knappast någon slump. Skogsindustrierna finner det därför anmärkningsvärt att utredningen så lättvindigt bortser från detta. Att en sådan begränsning inte skulle stämma med miljöbalkens anda och ordning är direkt felaktigt, då det är just så man sedan länge bl.a. hanterar tillståndskravet i miljöbalken.

Den utvidgade klagorätten för miljöorganisationer är också ett exempel på att utredningen inte förmått eller ens velat överblicka konsekvenserna av förslaget. Att införa den utvidgade klagorätt som följer av miljöansvarsdirektivet kan mycket lätt genomföras utan att göra denna klagorätt generellt tillämplig på samtliga tillsynsbeslut enligt balken.

Sammanfattningsvis saknas det helt redovisning av överimplementeringens kostnader för näringslivet.

Stockholm den 18 augusti 2006

Skogsindustrierna

Marie S. Arwidson
Verkställande direktör

Christina Wiklund

Ulrik Johansson, Stora Enso